

Man har insett allvaret

Fältrapporten den här gången fokuserar på SAKs arbete mot hiv/aids. Peter Asplund har arbetat med dessa frågor i Afghanistan sedan 2004. Här beskriver Peter hur arbetet fortlöper och vilka problem man stöter på.

TEXT: PETER ASPLUND

Bland världens vuxna beräknas idag en på hundra vara hivpositiv. Pandemin utgör ett stort hinder för många länders utveckling och människor som lever med hiv drabbas inte bara av ohälsa och lidande utan även av socialt utanförskap. Vikten av att förebygga fortsatt spridning av hiv kan inte nog betonas.

I Afghanistan har hälsoministeriet insett allvaret och givit frågan förhöjd status. Landet befinner sig i farozonen för en snabb spridning av hiv på grund av bakomliggande faktorer som bland annat fattigdom, bristande jämställdhet och brist på information samt ett undermåligt hälsosystem. Därutöver bidrar sårbara grupper i samhället, såsom sprutmissbrukare och prostituerade till att hiv sprids till övriga befolkningen i en allt snabbare takt. Men hit hör även lastbilschaufförer, återvändande flyktingar och män som har sex med män. Till exempel är redan tre procent av sprutmissbrukarna i Kabul hivpositiva och mindre än en procent av de prostituerade använder regelbundet kondom.

BEHOVET AV SNABBA INSATSER är således nödvändigt för att stävja en potentiell epidemi. Förra året presenterades också den nya nationella hiv/aids-strategin (2006-2010) med betoningen på interventioner mot nämnda grupper. Strategin framhåller även bland annat betydelsen av en säkrare blodbank och en omfattande kartläggning av hivprevalensen i landet – idag finns praktiskt taget ingen data att tillgå. Ett annat viktigt uppdrag som ingår i strategin är att skapa en dialog med de religiösa institutionerna. Dessutom understryks vikten av att höja medvetenheten hos allmänheten.

Det internationella samfundet har följdaktligen utökat sin verksamhet och hälsoministeriet har redan en expert på plats för att bistå ministeriets hiv/aids-personal med stöd och råd i förverkligandet av den nya strategin. Inom en snar framtid avser förmodligen även FN-programmet *Unaid*s att öppna ett kontor i Kabul.

I ljuset av ovan nämnda problembild ligger SAKs hiv/aids-projekt rätt i tid. Projektet har sitt ursprung i den arbetsgrupp som bildades 2004 av undertecknad tillsammans med några afghanska kolleger. Syftet var att inom organi-

sationen främja arbetet med hiv/aids och nå ut till en stor del av befolkningen genom den allomfattande programverksamheten. Men i och med att hiv/aids är ett nytt och känsligt ämne i Afghanistan var vi tvungna att se till att inte gå alltför fort fram.

Det var också anledningen till att vi så tidigt som möjligt gick ut med fakta i SAKs interna nyhetsbrev för att på ett tidigt stadium medvetengöra personalen eftersom vi annars befarade att illasinnad ryktesspridning skulle uppstå. Dessutom genomfördes hiv/aids-studier bland SAKs hälsopersonal i Wardak och personalen på platskontoret i Kabul för att undersöka kunskapsnivån och dra slutsatser för framtida insatser. Därutöver hölls ett uppskattat hiv/aids-seminarium där vi bjöd in hälsoministeriet som diskuterade hiv/aids-problematiken i Afghanistan med SAKs samtliga chefer.

I OCH MED DENNA HANDLINGSIVER lades grunden till SAKs nuvarande hiv/aids-projekt som är införlivat inom hälsoenheten. Projektet som startade 2006 bedriver verksamhet i de provinser där SAK bedriver hälsoverksamhet samt på kontoret i Kabul. Betoningen ligger framförallt på medvetenhet, kunskap och förebyggande verksamhet samt riskminimering. Målgruppen, som mestadels består av SAKs personal, får även särskild yrkesanpassad information. Till dags dato har cirka 2 500 personer genomgått kursen som varar under två dagar och sker med hjälp av föreläsningar, rollspel och diskussioner. SAK har även producerat en kortfilm om hiv/aids som visats på nationell såväl som en privat tv-station. I provinserna Kunduz och Wardak har SAK börjat sända information om hiv/aids via radio.

Trots projektets positiva utveckling har vi fortfarande ett betydande arbete framför oss. Det som främst står på dagordningen är framtagande av styrdokument för hiv/aids enligt Sidans anvisningar av hur internationella NGO:s bör arbeta. I det syftet har vi bildat en tematisk arbetsgrupp bestående av olika enheter inom SAK. Meningen är att integrera hiv/aids-frågan inom SAKs samtliga

program och projekt för att stärka den samlade responsen.

Dessutom kommer samarbetet med hälsoministeriet att intensifieras då den nya nationella hiv/aids-strategin ska förverkligas. SAK, som är en medlem av den nyinrättade nationella koordineringskommittén för hiv/aids, kommer att spela en ledande roll eftersom vi redan besitter betydande kompetens. Därutöver har vi en väl inarbetad hiv/aids-enhet som gör det möjligt att expandera verksamheten och ta ansvar

för frågan på ett nationellt plan.

Under 2007 kommer SAK också att fortsätta samarbetet med andra NGO:s genom olika nätverk för att dela erfarenhet och lära från varandra. Hiv/aids-projektet finansieras genom stöd av Sida. ■

Peter Asplund är assisterande teknisk rådgivare inom den enhet på Svenska Afghanistankommittén som arbetar med frågor rörande hiv/aids. Peter har arbetat och bott i Kabul sedan 2004.

